

JAARVERSLAG 2019

IVN HEEZE-LEENDE

Auteurs: Heel veel

Redactie: Petra Leeuwestein-Verbeek

INHOUDSOPGAVE

1	VOORWOORD VAN HET BESTUUR	3
2	EDUCATIE EN ONTSPANNING	4
2.1	Cursuswerkgroep	4
2.2	Werkgroep Kinderactiviteiten	6
2.3	Werkgroep groen voor ouderen	8
2.4	Publieksactiviteiten	8
2.5	Scholenwerk	9
2.6	Werkgroep fotografie	14
3	NATUUR(WERK)GROEPEN	16
3.1	Werkgroep Gentiaanblauwtje	16
3.2	Amfibieënwerkgroep	16
3.3	Florawerkgroep	18
3.4	Vogelwerkgroep De Spotvogel	19
3.5	Bomenwerkgroep	20
3.6	Werkgroep Natuurbeheer	22
3.7	Werkgroep milieu- en landschapsbehoud	24
3.8	Werkgroep Sleutelbloem, bibliotheek en winkel	27
4	PR EN COMMUNICATIE	28
4.1	Werkgroep PR & Communicatie	28
5	BESTUUR	30
5.1	Het bestuur	30
5.2	Samenwerking	31
5.3	Afdeling Heeze-Leende	31
6	BEREIKMETING	35

1 VOORWOORD VAN HET BESTUUR

Ter lezing krijgt u aangeboden het negenenveertigste jaarverslag van IVN Heeze-Leende.

Het verslag geeft een goed en uitgebreid beeld van hoe bruisend en levend onze vereniging is, ook in zijn vijftigste levensjaar!

Denk aan tal van interessante excursies van de Bomen-, Vogel- en Florawerkgroep. Dat geldt ook voor activiteiten van de Cursuswerkgroep, de Kinderactiviteiten, het Scholenwerk, de Fotowerkgroep en Groen voor ouderen. Onze Natuurbeheergroep heeft weer driftig gewerkt aan onderhoud van de natuur en onze mensen van Milieu- en landschapsbehoud hebben zich vinnig vastgebeten in dreigende aantastingen van onze natuur.

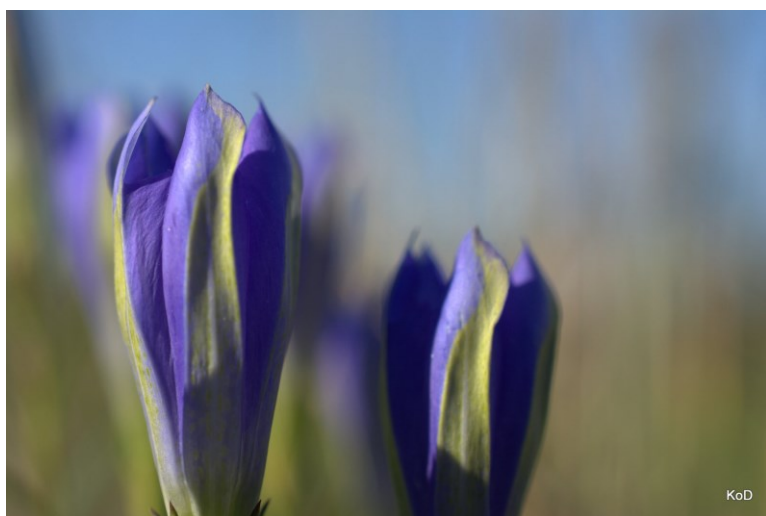
Ook zijn er weer diverse wandelingen georganiseerd om nog meer mensen enthousiast te maken voor alles wat groeit en bloeit in onze fraaie omgeving.

En wat te denken van de nuttige arbeid van onze Amfibieënwerkgroep, die samen met vele vrijwilligers ruim 3500 padden, kikkers en salamanders veilig naar de overkant van de Somerenseweg hebben geholpen, waaronder vele zeldzame, beschermde exemplaren als heikikker en rugstreeppad.

Alles bijeen genomen het beeld van een vereniging, die weliswaar de middelbare leeftijd nadert, maar onverminderd fris en vernieuwend is!

Het is zeker belangrijk voor alle inwoners van onze gemeente, jong en oud, om hen te laten zien hoe leuk, gezond en rijk natuur is. Maar ook om de planten- en dierenwereld om ons heen te beschermen en te behouden voor de toekomst!

Ben Pollmann, voorzitter

2 EDUCATIE EN ONTSPANNING

2.1 CURSUSWERKGROEP

Ineke Thijs, foto's: Ine Troelstra, Annemiek van Dijk, Ineke Thijs

2.1.1 Inleiding

Vrijwel het hele jaar 2019 stond in het teken van de Natuurcursus met als doel “Met andere ogen door de natuur in je omgeving te lopen of te fietsen en er meer van te genieten”. Dat doel is zeker gehaald!

Dit jaar deden we ook een oproep in Het Groene Blaadje om nieuwe leden voor de Cursuswerkgroep te vinden. En jawel! Twee enthousiaste mensen meldden zich aan. Henk van der Kruijs en Ine Troelstra (zie foto). Henk volgde op dat moment de Natuurcursus al en Ine is vanaf de derde excursie volop met de groep mee gegaan.

Vlnr: Leo van Bossum, Henk van der Kruijs, Ine Troelstra, Trineke Hofstra, Ineke Thijs, Corrie Vincent en Annemiek van Dijk

2.1.2 Terugblik Natuurcursus 2019

Van 28 januari tot 14 oktober 2019 organiseerde de Cursuswerkgroep van IVN Heeze-Leende een Natuurcursus met onderwerpen zoals: ontstaan van het landschap, bos en bomen, lentekriebels (voortplanting en ontwikkeling), water, heide en bodem. Tevens werd tijdens de excursies aandacht besteed aan diersporen, wilde bijen en duurzaamheid.

Elk thema werd ingeleid met een excursie, waarna op een lesavond dieper op de stof werd ingegaan. In totaal werden 7 lesavonden en 6 excursies (+ 2 extra excursies) gegeven waarbij de laatste (les)avond een gezellige afsluitingsavond werd.

Omdat de thema's wilde bijen en duurzaamheid volop in de aandacht staan, organiseerden we 2 extra excursies. Eén excursie naar de bijenhoeven aan het Freulelaantje in de Herbertusbossen (wilde bijen) en één excursie naar de Rioolwaterzuivering in

Soerendonk (duurzaamheid). De excursies brachten ons naar verschillende plaatsen in Heeze (o.a. Heezerenbosch, Kasteelbossen en Strabrechtse heide), maar ook naar de Strijperheg en het Leenderbos.

Tijdens de lesavonden werden thema's in groepjes op een gevarieerde manier nader toegelicht. Cursisten konden zelf aan de slag met de loep of microscoop om planten, bodem en waterdiertjes nader te bekijken, luisterden naar enthousiaste verhalen over bijvoorbeeld het ontstaan van het landschap of een sprookje over het gentiaanblauwtje.

Reactie cursist:

Ik vond het een erg interessante cursus met een leuke groep deelnemers. Ik heb veel geleerd en het doel "met andere ogen door de natuur te lopen of te fietsen en er meer van te genieten" is dan ook zeker gehaald.

Vooraf tijdens de lesavonden komen veel onderwerpen in korte tijd aan bod. Vaak interessant genoeg om je verder in te verdiepen. Als aanvulling op het lesmateriaal misschien fijn om een overzicht te hebben van boeken, artikelen, websites etc. die tijdens de lesavonden genoemd worden of in te zien zijn.

Mede door het kijkje achter de schermen besef ik ook dat er veel werk aan vooraf gegaan is om alles te realiseren. Bedankt cursusteam voor het enthousiasme, de deskundigheid en de prima organisatie!

Wij als cursusteam hebben genoten van 21 enthousiaste cursisten, hun grote deelname, hun verwondering en vele vragen.

Andere reacties van cursisten na afloop waren:

"De cursus is erg goed bevallen, dus ik zou er graag meer willen doen."

"Ik heb veel geleerd en genoten van de deskundigheid en het enthousiasme om me heen."

"De opbouw en indeling van de cursus was goed. De lesbrief had wat uitgebreider mogen zijn."

Met 21 deelnemers zat de cursus helemaal vol met enthousiaste deelnemers uit Heeze-Leende en daarbuiten. Helaas moesten we ook 8 mensen teleurstellen. Zij staan nu op een wachtlijst voor een volgende Natuurschool.

De deelname aan de lesavonden was 84% en de deelname aan excursies 72%. Hoewel de deelnemers in de evaluatie aangaven dat zij de excursies over het algemeen leuker vonden, was er toch een duidelijk verschil in het aantal deelnemers.

2.1.3 Lezing

Op 28 november organiseerde de Cursuswerkgroep een lezing over Plastic Soep gegeven door Arend Bolt (van huis uit afvaltechnoloog). Voor de publiciteit werden we zelfs uitgenodigd door RTV Horizon voor een interview.

Arend vertelde over de grote hoeveelheid plastic afval die in de zeeën en op alle stranden ter wereld wordt aangetroffen. Dat veel ervan bestaat uit achteloos weggegooid verpakkingen is bij veel mensen bekend. Maar zelfs in allerlei verzorgingsproducten zit plastic, bijvoorbeeld in tandpasta en shampoo. Ook bij het wassen van synthetische kleding komen kleine plasticdeeltjes, microplastics, in het water terecht. "Vroeg of laat komt het op je bord terecht." (de titel van zijn lezing).

2.1.4 Bijenhôtels

Dit jaar hebben we regelmatig vragen ontvangen over bijenhôtels. Mensen die zelf een muur voor bijen gemaakt hadden of die advies wilden hoe ze een hotel voor bijen in moesten/konden richten. Soms werd er gevraagd om advies voor planten en nog veel meer.

Ook zijn we dit jaar de bijenhôtels, die we zelf vorig jaar geplaatst hebben aan het Freulelaantje, gaan inspecteren en herstellen waar dat nodig was. Een cursist heeft ons daarbij geholpen en tevens een privéles gekregen over insectenhôtels.

2.1.5 Strabrechtse Heidedag

Ook waren we weer actief tijdens de Strabrechtse Heidedag op 18 augustus dit jaar. Kinderen mochten een plantenhanger maken, geknoopt van touw. Maar je kon er ook voor kiezen om er een vetbol in te hangen. De kinderen waren heel enthousiast en wij ook.

Bij de infostand informeerden we belangstellenden over de Natuurcursus en de korte cursussen die we volgend jaar voornemens zijn te gaan geven. Ook werden vragen gesteld over Natuurouders en het Scholenwerk en wat we doen aan kinder-activiteiten. Altijd leuk als er zoveel belangstelling is.

We hebben er weer van genoten!

2.2 WERKGROEP KINDERACTIVITEITEN

Weena Oskamp

2.2.1 Kinderdoe-ochtend: hoe word ik een stenenonderzoeker?

We hebben de stenenochtend tweemaal mogen uitvoeren, vanwege een grote belangstelling van kinderen (en ouders).

Dit hebben we op 12 en 26 mei 2019 kunnen doen in de Sleutelbloem. Alle kinderen waren zeer onder de indruk van al het moois dat Leo had meegenomen en waarover hij enthousiast kon vertellen.

Daar hebben we met klei en stenen, schelpen en creativiteit van de kinderen een fossiele afdruk gemaakt, die ze allemaal trots mee naar huis hebben genomen.

2.2.2 Hakken op de hei

Ook Hakken op de Hei hebben we dit jaar tweemaal aangeboden. De eerste keer is het vanwege het weer afgelast en voor die in September was geen animo. Dit heeft waarschijnlijk te maken met de bevrijdingsfeesten en andere activiteiten die op hetzelfde tijdstip plaats vonden.

2.2.3 Sterren en planeten

Op 3 november hebben we een einde dag sessie (normaliter in de ochtenden) gehad over Sterren en Planeten. Deze werd zeer goed bezocht met in totaal 19 kinderen (21 aanmeldingen, echter 2 afmeldingen). Hier hebben Loes en Marco zich kunnen uitleven met een informatief stuk over het heelal, de maanstand, etc.

We hebben het planetenspel nagebootst (onder leiding van Ciel, Marleen en Marc), de kinderen hebben sterrenbeelden kunnen uitprikken, en deze later, met de lichten uit, kunnen presenteren. Tussentijds hebben alle kinderen en crew kunnen genieten van een heerlijke kop tomatensoep en een broodje knak.

2.2.4 Nieuwe aanwas

Op 3 november is Ria Verhagen ons team komen versterken en daar zijn we heel blij mee.

2.3 WERKGROEP GROEN VOOR OUDEREN

Ton Collart

2.3.1 Natuurkoffer

Ook dit jaar hebben we viermaal de natuurkoffer naar de verzorgingshuizen gebracht.

Foto's en natuurlijke materialen van het seizoen zijn aanleiding om de oudere uitleg te geven en vragen te stellen over de natuur.

De natuur biedt aanknopingspunten voor een gesprek over vroeger, roept herinneringen van vroeger op. Alle functies van de ouderen worden hierbij geprikkeld: zien, voelen, horen, ruiken en proeven.

De activiteitenbegeleiders in de verzorgingshuizen gebruiken zelf de koffer, bij lichtdementerenden en ook in de dagopvang van ouderen.

2.3.2 Gaan en komen

Maria Willems heeft na 10 jaar te kennen gegeven dat ze er mee stopt. Maria, bedankt voor al je inzet in al die jaren. Je hebt altijd goed voor natuurlijke materialen gezorgd en je was heel enthousiast.

We zijn blij dat Bart Jansen het van Maria in Leende gaat overnemen. Bart: succes. Mien van Bree en Marijke Bax zijn gelukkig bereid om reserve te zijn in geval van ziekte of vakantie. Erg fijn om iemand achter de hand te hebben.

Ruud: bedankt voor het verzorgen van het jaarschema naar de verzorgingshuizen.

2.4 PUBLIEKSACTIVITEITEN

Harrie van Litsenburg, Ruud Krielaart

2.4.1 Publiekswandelingen

Het jaar 2019 was een goed jaar voor de publiekswandelingen. In totaal hebben wij 247 mensen mogen begeleiden op een van onze publiekswandelingen. In 2018 waren er dat 127. De klapper was de wandeling van februari op het Laagveld waar we maar liefst 70 mensen mochten begroeten.

2.4.2 Kapellerput

Ook hier was een forse toename te zien van het aantal wandelaars. In totaal 155 mensen hebben we mogen begeleiden op hun lunchwandeling. En soms zelfs in alle vroegte om 7 uur 's morgens. In 2018 waren er dat in totaal 89. Speciale dank voor de Engels sprekende gidsen die het mogelijk maakten dat we ook deze groep mensen kunnen bedienen. Ook voor Duits, Frans en Spaans sprekende mensen draaien wij onze hand niet om.

2.4.3 Schoorsveld

De seizoenswandelingen op natuurbegraafplaats Schoorsveld beginnen langzamerhand een mooie traditie te worden. In februari houden we onze "snertwandeling", in mei de bloemenwandeling. In juli de avondwandeling en in november de herfstwandeling. Waarbij vermeld mag worden dat de avondwandeling tot nu toe telkens een groot succes was. In totaal mochten we 83 personen rondleiden tegenover 123 in 2018.

2.4.4 Aangevraagde wandelingen

Hadden we in 2018 slechts één aangevraagde wandeling voor 14 personen, in 2019 waren er dat drie. Mooi verdeeld over de drie dorpen. In totaal 50 personen hebben we een mooie middag bezorgd. Voor 2020 hebben we inmiddels al weer twee aanvragen binnen.

2.4.5 Totale aantallen

2017 407 wandelaars

2018 353 wandelaars

2019 535 wandelaars

2.4.6 EHBO-rugzakken

De rugzakken met EHBO-spullen en een calamiteitenkaart zijn tot nu toe geen groot succes. Er werd geen gebruik van gemaakt. Tijdens het afgelopen gidsenoverleg is geproponerd om elke gids een EHBO-trommeltje en een calamiteitenkaart te geven, zodat we in ieder geval aan onze wettelijke verplichtingen kunnen voldoen.

Bij het schrijven van dit stukje (dec 2019) was nog niet bekend of het bestuur hierover al een beslissing genomen had.

2.5 SCHOLENWERK

Wilhelmien van de Paal

2.5.1 Januari

Nieuwjaarswandeling

Samen hebben we gezellig gewandeld bij Kreijl en nieuwtjes uitgewisseld. Na afloop was er koffie met iets lekkers bij Cisca van Teeffelen en werd het scholen- en winterprogramma besproken.

2.5.2 Februari

Klussenavond

Samen hebben we onze projecten in de Sleutelbloem nagekeken en de oude informatie opgeruimd. Later hebben nog enkele gidsen sommige projecten die niet klaar waren nagekeken.

2.5.3 Maart

Boomfeestdag met als thema: “Ieder Kind een Boom”

Een geweldig streven natuurlijk om ieder kind een boom te gunnen. Dit is niet gelukt, maar ieder kind een struik wel. En alle struiken bij elkaar zorgen er voor dat onze gemeente een mooie houtwal rijker is geworden. Deze is geplant bij de familie van der Kruis, zorgboerderij Ekkerzicht in Heeze.

2.5.4 April

Pinkeltje, een zaaiproject voor de leerlingen van groep 1 en 2

De leerkrachten krijgen een informatiemap, de wandeling met de opdrachten, de spullen voor het zaaiproject en het verhaal van kabouter Pinkeltje in een bak. Ze mogen zelf bepalen wanneer ze het project doen met de leerlingen en ouders. Eind juni worden de materialen weer opgehaald. Het zoeken van het rode mutsje van Pinkeltje tijdens de wandeling vonden de kinderen het leukste, in de klas vooral de opdracht hoe uit boontjes plantjes groeien.

Ganzenspel voor groep 4 of 3/4

Het doel van dit spel is natuurbeleving dicht bij huis. Op acht posten (met Ganzenhouders) worden allerlei natuuropdrachten en -spelletjes gedaan, bijvoorbeeld sporen zoeken, voedselketens leggen, natuurtatoeages maken. Hulpouders begeleiden de groepjes kinderen. Voor de kinderen uit Heeze en Sterksel was dit spel bij de speeltuin aan de Molenhoeve, voor de kinderen uit Leende en Strijp bij het speelveld in de Freesiaalaan en directe omgeving in Leende. Het weer was prima en iedereen heeft genoten.

2.5.5 Mei

Het Vogelproject: Vogels in de Klas, op basisscholen De Parel en de Trumakkers

Met een groeiende groep IVN-ers hebben we begin mei 2019 weer vogellessen in de klas en vogelexcursies in de buurt van de scholen gehad.

In de klas waren er twee IVN-ers om de basis-vogel-les te geven en de kinderen te laten kijken naar en voelen aan veren, schedeltjes, poten, nesten en eieren. Ook was er een opgezette sperwer om te bewonderen. Op het digibord konden kinderen filmpjes met indrukwekkend vogelgedrag zien (waaronder een sperwer in actie). De

leerlingen waren erg betrokken bij het onderwijsleergesprek en hebben enthousiast aan hun opdrachten gewerkt: een vogelnest maken van hooi en een vogel ontwerpen en tekenen compleet met een eigen naam en eigenschappen, mét bijpassende snavel en poten.

In een aparte korte vogelgeluidenles kregen kinderen (ter voorbereiding op de vogelwandeling) vogelgeluiden te horen, met de bijpassende plaatjes op het digibord.

De wandeling voor de Trumakkers was bij de Sandermannen, voor de Parel bij de Houdibalduslaan. De kinderen gingen in groepjes naar vogels kijken en luisteren. Daarvoor waren voldoende IVN-ers beschikbaar. Aan het einde werd het sperwerspel gespeeld.

Van de leerkracht van de Trumakkers kregen we, behalve zeer lovende woorden, ook kopieën van tekeningen van zelf ontworpen vogels. Bovendien het verzoek om volgend jaar weer mee te mogen doen.

Brabants Landschap heeft voor iedere school het materiaal voor een nestkastje ter beschikking gesteld en ons de opgezette sperwer geleend. Van Staatsbosbeheer hebben we (oude) vogelplaten gekregen die op de scholen stonden. Voor in de klas en bij de excursies waren er verrekijkers uit de Sleutelbloem beschikbaar.

Beide scholen en de gidsen waren zeer positief over het project, en alle betrokken IVN-ers hebben zich bereid verklaard volgend jaar weer mee te doen.

In het najaar zijn afspraken gemaakt voor het volgende 'Vogels in de Klas' project met de Trumakkers en de Dirk Heziusschool.

Boerderijproject voor groep 3 of 3/4 bij de kinderboerderij van Kempenhaeghe

Een belevenis voor de leerlingen, ouders en leerkrachten, bijvoorbeeld de soorten kippen, de bijzondere ezels, de alpaca's. Ook hoe groenten groeien en dat aardappelen in de grond zitten.

2.5.6 Juni

Voorjaar in de Berm voor groep 5 en 6

De wandeling met de opdrachten onderweg maken de kinderen nieuwsgierig. Ze gebruiken hierbij bijna al hun zintuigen. De werkvellen zelf laten maken is soms moeilijk (kou, vocht) en er is zoveel te ontdekken. Later kan de leerkracht de werkvellen ook door de leerlingen laten invullen. Diertjes en planten zien er in werkelijkheid toch anders uit dan op de televisie, vandaar vaak verwondering door de leerlingen.

2.5.7 Augustus

Naar het IVN gebouw in Valkenswaard geweest

Als voorbereiding op ons heideproject in september /oktober gingen we hier naar toe. Er was een door enkele IVN-ers voor alle groepen van de scholen in Valkenswaard en omgeving nieuw gemaakte tentoonstelling over de heide. We begonnen met een PowerPoint-presentatie met informatie over het beheer van heide en vennen en over insecten, planten, spinnen, schapen en andere dieren die op de heide voorkomen. Daarna kregen we uitleg bij de vijf posten waar informatieborden, spellen en werkvellen lagen over bovenstaande onderwerpen, verdeeld in onder-

midden- en bovenbouw. De uitleg werd duidelijk en met humor gegeven door een paar IVN-ers en was voor ons een leuke bijscholing.

2.5.8 September

Bijna alle scholen hebben met dit project meegedaan. De leerkrachten en de hulpouders krijgen voor dit project bij het begin van het schooljaar de informatie, een plattegrond van de route en de opdrachten, aandachtspunten enzovoort. De leerkrachten kunnen in overleg met de gids de wandeldatum bepalen. Op sommige scholen lopen IVN-gidsen samen met enkele ouders de route en krijgen uitleg over de opdrachten. Bij andere scholen zetten twee ouders met een IVN-gids de route uit. Na 30 min kan de eerste ouder met vijf tot zes kinderen dan aan de wandeling beginnen. De kinderen maken op speelse wijze via opdrachtjes en spelletjes gebruik van hun zintuigen, bijvoorbeeld wind vangen, lopen met de ogen dicht als een rups achter elkaar.

2.5.9 Oktober

Heide-project voor groep 6 en 7

Alle scholen die meededen hebben rondom De Plaetse gewandeld. Het is een vertel-, ontdek- en doe-tocht over de heide met de historie, de planten- en dierenwereld, bijvoorbeeld een bijenkast, maar ook de solitaire bijen, het heideschaap, een draad maken van wol, dop- en struikheide, diersporen. Natuureducatie en natuurbeleving worden met elkaar verweven.

2.5.10 November

Project Eigen Dorp voor groep 8 of 7/8

P.E.D. is voor de leerlingen de afronding van onze natuurprojecten. De ochtend bestaat uit twee delen: in de Sleutelbloem doen de leerlingen practicumproefjes met rode koolsap, bekijken ze diertjes die in het water leven onder de binoculair, en gaan ze met de microscoop op zoek naar plantencellen, bladgroenkorrels en huidmondjes. In de Heemkamer doen de leerlingen onder leiding van leden van de Heemkundekring een PED-Quiz. Er worden allerlei opdrachten gegeven over het landschap en de

natuur, het Brabants dialect, straten en gebouwen van onze dorpen en over voorwerpen van vroeger. De Berkenschutse deed voor de eerste keer mee. De leerlingen, ouders en leerkrachten vonden de ochtend super leuk, interessant en leerzaam.

2.5.11 Natuurouders 2019

Omdat zich helaas geen nieuwe schoolgidsen aanmelden bij IVN Heeze-Leende wilden we heel graag een begin maken om natuurouders op te leiden.

Wat is en wat doet een natuurouder?

Natuurouders helpen de leerkrachten bij de organisatie en uitvoering van praktische natuur- en milieulessen. Ze geven zelf geen les, dat blijft de verantwoording van de leerkracht. Een natuurouder is gemiddeld 3 à 4 keer per jaar in de weer met de kinderen. Dit hangt af van het lesprogramma.

Deze cursus biedt gelegenheid om:

- meer inzicht te krijgen in de ontwikkeling van het kind en hoe kinderen leren
- inzicht te krijgen in welk lesmateriaal er beschikbaar is
- ervaring op te doen met werkvormen en veldwerk
- basiskennis van natuur en milieu op te doen of uit te breiden

Als pilot zijn we begonnen op basisschool Dirk Hezius in Heeze. Zij reageerden erg enthousiast op ons initiatief. Twee enthousiaste ouders meldden zich aan en Betty, Ellen en Ineke begonnen met de cursus. Het landelijk IVN heeft een mooi cursusboek voor natuurouders ontwikkeld, maar omdat de groep ouders erg klein was, hebben we het een beetje anders aangepakt. We zijn in overleg gegaan met de school en de natuurouders en besloten toen om het Vlinderproject te gaan doen op school. Gaandeweg leerden we de ouders meer over planten, insecten en met name de ontwikkeling van de vlinder. Het werd een groot succes! Vooral door de gedrevenheid en enthousiasme van de natuurouders en de leerkrachten.

Dit schooljaar zijn de nieuwe natuurouders al volop zelfstandig aan de slag met onder andere een herfstwandeling op zoek naar paddenstoelen en het uitpluizen van braakballen (thema bos). Als contactpersoon is een schoolgids van IVN Heeze-Leende aangewezen.

Op dit moment zijn we al weer druk bezig met een nieuwe cursus "Vogels in de winter" op Kindcentrum de Parel, waar zich drie ouders hebben opgegeven voor de cursus.

2.5.12 Dankwoord

Leerkrachten, schoolgidsen, leden van de Heemkamer, ouders en andere IVN-leden die de leerlingen weer hebben laten genieten van bovenstaande activiteiten: heel hartelijk dank. We hopen in ons jubileumjaar weer op jullie hulp te kunnen rekenen. Wilt u graag meedoen met een activiteit van ons scholenwerk, u bent van harte welkom.

2.6 WERKGROEP FOTOGRAFIE

Harry Dumoulin

In het derde jaar van zijn bestaan heeft onze werkgroep weer honderden natuurfoto's gemaakt.

2.6.1 Buitenactiviteiten

Met nagenoeg de voltallige werkgroep (11 leden) zijn we er acht keer op uit geweest in gebieden rondom Heeze, Leende en Sterksel. Daarbij lag de nadruk op macrofotografie. Bloemen, insecten en paddenstoelen waren onze favoriete onderwerpen. In 2019 bezochten wij de Grote Heide, De Schoorsvelden (2 x), een wilde bloementuin in Heeze, Valkenhorst, een gebied bij de Grote Aa, het Herbertusbos en de Strabrechtse Heide nabij de Plaetse.

2.6.2 Binnenactiviteiten

Tijdens de negen bijeenkomsten in De Sleutelbloem vormt de bespreking van de gemaakte foto's een vast onderdeel van onze vergadering. Verder wordt er dan ook gesleuteld aan onze technische kennis van de fotografie.

2.6.3 Activiteiten voor onze eigen vereniging

Er waren verschillende gelegenheden waarbij activiteiten van andere leden van onze vereniging werden vastgelegd. Er zijn foto's gemaakt van leerlingen van groep zeven en acht tijdens de Boomfeestdag op het terrein van de zorgboerderij van Marty van der Kruis. Het IVN-uitstapje en de IVN-activiteiten op de Strabrechtse Heide dag werden op foto's vastgelegd.

2.6.4 Jubileumexpositie

Langzaam maar zeker begint de geplande expositie in het najaar van het jubileumjaar vorm te krijgen. Afspraken zijn gemaakt over de verschillende plekken waar geëxposeerd gaat worden, de grootte van de foto's, de aanschaf van lijsten en ander expositiemateriaal. Alles is vastgelegd in een kostenbegroting. Uiteraard denkt iedereen al na over 'expositiewaardige' foto's en onderwerpen.

2.6.5 Schoorsveld

Door de vier seizoenen heen gaan individuele leden van de werkgroep fotograferen op natuurbegraafplaats Schoorsveld. Ondertussen hebben we een behoorlijke verzameling foto's van het landschap, de bloemen, insecten, vogels en paddenstoelen gemaakt. Een deel van die verzameling, vergroot en ingelijst, heeft een plek gekregen in de verschillende ruimten van het bezoekerscentrum. Bovendien wordt een deel van de foto's dagelijks op grote videoschermen getoond in de vorm van een diaprojectie.

In samenspraak met Schoorsveld hebben we het plan opgevat om de ontwikkeling van het nieuw ingerichte gebied in de loop der jaren structureel vast te leggen. Er zijn zes plekken op de begraafplaats aangewezen waar jaarlijks foto's gemaakt zullen worden, om de ontwikkeling van het gebied vast te leggen.

Tenslotte dient vermeld dat onze werkgroep is uitgebreid met één lid en dat we het volgend jaar met twaalf mensen sterk met hetzelfde enthousiasme en plezier de natuur zullen vastleggen in onze omgeving.

3 NATUUR(WERK)GROEPEN

3.1 WERKGROEP GENTIAANBLAUWTJE

Leo van Bossum

In tel-plot Waschven en Molentje zijn in 2019 voor het vierde achtereenvolgende jaar geen eitjes waargenomen. Als werkgroep is besloten om de plots in 2020 weer te monitoren, al lijkt de kans erg klein dat er eitjes afgezet zullen worden. In de plots staan voldoende gentianen, maar hoe het met de waardmieren staat, in het bijzonder de bossteekmier *Myrmica ruginodus*, weten we niet. Voor het komend jaar kunnen we ons daar in verdiepen en de plots onderzoeken op kolonies van deze mieren. De waardmieren vormen een zeer belangrijke schakel in de ontwikkeling van het gentiaanblauwtje. De rups en pop verblijven van half augustus tot midden juni of juli van het volgende jaar in het mierennest en worden daar ook gevoed.

3.2 AMFIBIEËNWERKGROEP

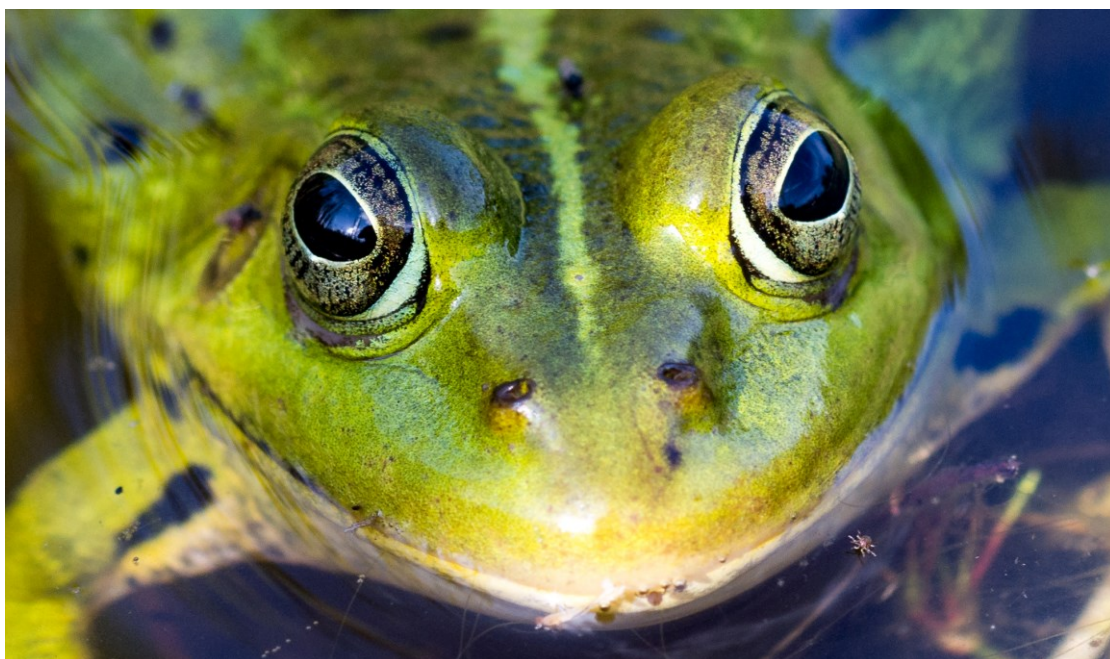
Eelco Hoogendam

3.2.1 Algemeen

De Amfibieënwerkgroep kent een kleine, maar harde kern van vrijwilligers. Zij zetten zich met groot enthousiasme in voor het inventariseren van amfibieën in onze mooie gemeente.

Helaas lukt het niet altijd om voldoende mensen bij elkaar te krijgen om alles te doen wat we willen. Het blijft noodzakelijk om de groep enthousiast te houden en liefst nog iets uit te breiden.

De hulp bij de amfibieëntrek – onze belangrijkste activiteit van 2019 – heeft geholpen om enkele nieuwe vrijwilligers aan ons te binden.

Amfibieëntrek Somerenseweg

In 2019 heeft de Amfibieënwerkgroep voor de eerste keer – van 8 februari tot 8 april – een overzetactie georganiseerd op de Somerenseweg. Een groot succes: in totaal zijn ruim drieduizend amfibieën veilig overgezet. We mogen het scherm met recht een amfibieënscherm noemen: gewone padden, bruine kikkers, groene kikkers, alpenwatersalamanders, kleine watersalamanders, rugstreeppadden en heikikkers. Met name het grote aantal heikikkers (1.181 exemplaren) - op een zo vroeg moment in het jaar - was verbazingwekkend voor de amfibieënspecialisten. Wel zijn we benieuwd hoe het de overgestoken amfibieën is vergaan: hebben zij zich goed kunnen voortplanten of heeft de droogte hen parten gespeeld?

De resultaten van de overzetactie zijn input geweest voor het rapport Ontsnippering Somerenseweg, dat op donderdag 9 mei 2019 is aangeboden aan wethouder De Win van de gemeente Heeze-Leende. Het rapport schetst haarfijn de problematiek van aanrijdingen met dieren op deze weg in het algemeen en meer specifiek de vele slachtoffers onder de amfibieën. Het rapport geeft ook oplossingsrichtingen: van een volwaardig ecoduct tot de aanleg van amfibieëntunnels. De hoop is nu gevestigd op de gemeente: gaat zij in het structureel onderhoud van deze weg ook maatregelen opnemen voor het veilig oversteken van de amfibieën en andere dieren?

3.2.2 Inventarisaties van amfibieën

Boomkikkers

Op Valkenhorst inventariseren we sinds enkele jaren de aanwezigheid van boomkikkers. De boomkikker is zich inmiddels aan het verspreiden, wat een positieve ontwikkeling is. Desondanks blijft de populatie kwetsbaar.

Rugstreeppadden

Ook in 2019 zijn er inventarisaties uitgevoerd naar de rugstreeppadden op de Strabrechtse Heide. De hoeveelheden getelde rugstreeppadden wisselen, maar tonen aan dat er nog volop rugstreeppadden op de Strabrechtse Heide verblijven. Opvallend is dat de soort zich ook heeft gevestigd in het beekdal van de Kleine Dommel. Na de werkzaamheden van het jaar daarvoor is het geluid van de rugstreeppadden hier volop te horen. Een echte opportunist!

3.2.3 Andere activiteiten

Poelen Strabrechtse Heide

In 2019 hebben we enkele poelen bezocht op de Strabrechtse Heide. In de poelen zijn de meest voorkomende soorten van de heide waargenomen.

Ecoducten

Ook in 2019 hebben we weer gezocht naar de aanwezigheid van amfibieën op de ecoducten in onze gemeente. De resultaten zijn nog steeds positief. Beide ecoducten worden volop gebruikt, alhoewel de droogvallende poelen op de flanken van beide ecoducten ons zorgen blijven baren.

Alle verzamelde gegevens zijn doorgegeven op www.telmee.nl en aan de terreinbeherende organisaties.

3.3 FLORAWERKGROEP

Henk Groenemans

We hebben als florawerkgroep twee soorten activiteiten, namelijk studieavonden in de maanden januari, februari, maart, oktober en november, en excursies in de andere maanden.

3.3.1 Binnenactiviteiten

Op de zeven studieavonden zijn we ons gaan verdiepen in onder andere russen, vruchten en zaden, schermbloemen, planten in het beekdal en creatief omgaan met de flora.

3.3.2 Inventarisaties

Dit jaar werden we door Brabants Landschap gevraagd om het terrein langs de Boschlaan en de Waarden te gaan inventariseren. Hier zijn we dan ook verschillende keren geweest.

Op de excursies hebben we de volgende terreinen bezocht:

Leende langs de Grote Aa, Rulse laarzen pad, De Witte Loop, De Waarden, De Riesten Leenderstrijp, Boschlaan, driemaal weiland langs de Rul, ecoduct Valkenswaardseweg, Brandtorenven, ecoduct A2 en 't Heike.

Dankzij de mooie zomer zijn we veertien keer het veld in geweest.

Gemiddeld waren we met vijf deelnemers per excursie om te inventariseren.

3.3.3 Enkele gegevens over 2019

7 studieavonden

14 excursies.

544 een plant op naam gebracht

226 verschillende planten.

28 aandacht- / rode lijst soorten

150 uren in het veld geweest

Alle gegevens van onze jaarlijkse inventarisaties worden doorgegeven aan Floron.

Verder krijgen ook Staatsbosbeheer, Brabants Landschap en Brabant Water de gegevens van hun gebieden die wij geïnventariseerd hebben.

Ons jaarprogramma wordt ook elk jaar naar hen toe gestuurd en we vragen daarbij hun toestemming om daar te mogen inventariseren.

Verder wil de werkgroep de terreinorganisaties bedanken voor hun toestemming om op hun terreinen te mogen inventariseren.

3.4 VOGELWERKGROEP DE SPOTVOGEL

Jan de Vries

Voor vogelwerkgroep de Spotvogel was 2019 een memorabel jaar. Na lange tijd legde Corrie Vincent haar werk als coördinator neer. Corrie blijft lid van de Spotvogel en zal zich ook op andere manieren blijven inzetten voor IVN Heeze-Leende. Ze werd opgevolgd door Jan de Vries.

3.4.1 Excursies

In 2019 ondernam de werkgroep in het 'vogelseizoen' weer tweewekelijks een excursie. Die worden steeds georganiseerd door één van de leden, die ook een verslag maakt en zorgt dat de tellijst wordt ingevuld. Die verslagen en tellijsten worden op de website van IVN Heeze-Leende gepubliceerd.

De excursies duren meestal een halve dag of een driekwart dag. In 2019 gingen de leden naar gebieden dichtbij en gebieden veraf. De werkgroep telt ongeveer dertig leden. Gemiddeld gaan er tien mensen mee.

3.4.2 Een kleine dwarsdoorsnee van de activiteiten

Het begon al op 4 januari met een bosuilentelling in de Hubertusbossen. Bij een temperatuur van zes graden gingen twaalf werkgroepleden op pad. Ze lieten het geluid van een bosuil horen en dat werd meerdere keren beantwoord door een bosuil vrouw en een opgewonden man. Dat was een geslaagde avond.

Twee weken later ging een groep van twaalf mensen op winterexcursie naar de Brouwersdam in Zeeland. Het vroom, maar het resultaat maakte deze koude trip meer dan de moeite waard. Omdat het afluiddige wind was, waren de meeste eenden en dergelijke van de kust. Maar brilduikers, grote zee-eenden en middelste zaagbekken waren goed te zien. Duikers en futen waren wat verder weg. Steenlopers en paarse strandlopers en een kanoet waren er ook. Rijdend naar het noorden zagen de deelnemers nog een zwarte zeekoet. Voor iedereen een nieuwe soort in Nederland.

De reguliere excursies gingen naar gebieden als het Soerendonks Goor, de Banen, het Dal van de Beerse, de Pan, Gijzenrooi, Noordwaard, Koningssteen, Maasheggen, enzovoort.

Dichterbij ging een groep naar de Herbertusbossen, een prachtig stukje natuur in de eigen omgeving. Het loonde de moeite, want er werden drie soorten spechten

gehoord en drie buizerds in een wei gezien. En als bijvangst zagen de deelnemers een ree en twee eekhoorns.

Tijdens een excursie in juni naar de Zouweboezem viel er ook volop te genieten. Tientallen purperreigers vlogen af en aan. Hoogtepunt waren een mannetje en een vrouwtje bruine kiekendieven die in de lucht prooi overdroegen. De deelnemers vonden het wel jammer dat die prooi een kuiken van een grutto was. Aan het einde van de excursie spotten de deelnemers nog een bosuil met een takkeling. Zo was er elke excursie wel iets bijzonders, van zingende nachtegalen in de Maasheggen tot nonnetjes bij de Banen.

Het jaarlijkse uitje van de Vogelwerkgroep ging met 17 deelnemers naar Peverstorf aan de Elbe. In een aantal dagen noteerden zij 112 soorten. Hoogtepunt was een mooi zicht op een zingende sprinkhaanzanger. Maar ook zagen de vogelaars een zwarte ruit, kraanvogels, een zwarte wouw, ortolanen en op twee plaatsen het nest van de buidelmee. Er was ook een duidelijke waarneming van een grauwe klauwier.

3.4.3 Bijdrage aan activiteiten van anderen

Behalve de reguliere excursies doet een groep vogelaars mee aan de inventarisatie van het Agrarisch Natuur Beheer. Een aantal keren per jaar worden tijdens zomer- en wintertellingen soorten genoteerd in twee gebieden. Op grond daarvan kan worden vastgesteld hoe de vogelstand in die gebieden zich ontwikkelt. Een deel van de groep inventariseert in Gijzenrooi, het andere deel is actief in het Heezerenbosch. Waar de aantallen vroeger met de hand werden ingevoerd zijn de tellers zich sinds dit jaar aan het bekwamen in digitale invoering ter plaatse.

3.5 BOMENWERKGROEP

Will Mijs

3.5.1 Aantasting van de natuur

Bos heeft een eigen tempo. Bos is traag.

Deze zin staat in december 2019 in de Sleutelbloem op het mededelingenbord. Ik ben het daar helemaal mee eens. In het wereldwijde overleg over de klimaatverandering komt telkens naar voren hoe belangrijk bossen zijn om de stijging van de CO₂ in de atmosfeer te verminderen. Daar tegenover staat bijvoorbeeld de massale kap

van bossen in het Amazonegebied en de kap op de taiga van Rusland. En in Nederland wordt in grote hoeveelheden hout verbrand voor groene energie, zogenaamd CO₂ neutraal.

De meeste boomsoorten groeien langzaam, na pakweg 50 jaar kun je zeggen, kijk, dat is een stevige robuuste boom. Met een kettingzaag is diezelfde boom in 2 minuten omgezaagd en binnen 1 minuut in een energiecentrale opgestookt.

In 2019 was er grote overlast van de eikenprocessierups in de zomereik. Om deze overlast te verminderen worden momenteel meerdere oplossingen aangedragen. Onder andere zorgen voor kruidige ondergroei om een gezonde populatie aan natuurlijke vijanden zoals sluipwespen, sluipvliegen en roofkevers te ontwikkelen. Alleen, de meeste bermen zijn hiervoor niet breed genoeg. Ophangen van nestkastjes voor koolmezen en kastjes voor vleermuizen. Gaan daar de processierupsen niet in wonen? Preventief met gif spuiten, slechter kan niet, en wat er vooral in onze gemeente gedaan is, opzuigen van de rupsen: eigenlijk ondoenlijk. In onze gemeente staan in de bebouwde kommen en langs de wegen in het buitengebied ongeveer 16.000 eiken. Mijn persoonlijke mening: alleen door het herstellen van de biodiversiteit in het buitengebied, vooral met betrekking tot de insecten, zal de overlast van processierupsen verminderen. In dit najaar zijn in het buitengebied van de gemeente ongeveer 30 eiken gekapt, omdat ze voor het verkeer een gevaar vormden. Hiervoor zijn geen eiken terug geplant, maar bomen als linde, haagbeuk en fladderiep.

Een andere razendsnelle aantasting bij bomen is de aanwezigheid van de letterzetter in de fijnsparen. Doordat deze kevertjes onder de schors opvallende gangenstelsels graven, wordt de sapstroom onderbroken, waardoor de bomen in heel korte tijd verdrogen. Grote percelen in het Leenderbos en particuliere veldjes met doorgeschoten kerstdennen waren daarvan het slachtoffer. Oorzaak: door de droogte van 2018 en 2019 zijn deze fijnsparen verzwakt en daardoor erg kwetsbaar geworden.

3.5.2 Buitenactiviteiten

In 2019 zijn we als groep 11 keer met gemiddeld 5 personen op pad gegaan, meestal op een zaterdagmorgen. We zijn dan ongeveer 2 uur bezig met het determineren, de dikte opmeten en plaatsbepaling van bomen. In het buitengebied zijn we dit jaar actief geweest in het beekdal van de Groote Aa vanaf het Heike richting Leende, in het

beekdal van de Strijper Aa ten zuiden van Leenderstrip en op de Zegge en de Rul in Heeze. Binnen de bebouwde kom waren we vooral in Sterksel, met name in de Kennedylaan en het Churchillpark. De diversiteit van de bomen is in dat kleine gebied overweldigend. Met veel verwondering hebben we daar rondgelopen en regelmatig zijn we aangesproken door de bewoners die ons veel informatie gaven over de boom of bomen op hun perceel.

3.5.3 Plannen voor 2020

De plannen voor onze werkgroep voor volgend jaar staan in het teken van het IVN-jubileum en het 1000 soortenjaar. We hebben in het voorjaar van 2020 al een drietal wandelingen gepland in het beekdal van de Groote Aa tussen de Somerenseweg en de A67. Maar ook andere gebieden in onze gemeente zullen bezocht worden. En onze groep doet bijna voltallig mee met de boomfeestdag, die dit jaar weer plaatsvindt op de rand van het industrieterrein in Heeze.

Mag ik tot slot de leden van de werkgroep, met name Loes, Ivo, Henk, Cees en Frans, bedanken voor hun kennis en inzet. Hopelijk hebben we nog veel gezellige wandelingen, uiteraard met onderweg een kopje koffie.

3.6 WERKGROEP NATUURBEHEER

Theo Sonnemans

3.6.1 Werkzaamheden

We hebben dit jaar 14 zaterdagen gewerkt aan verschillende projecten van Brabants Landschap en Staatsbosbeheer. Van 09.00 tot 12.30-13.00 uur hebben we ons lichamelijk ingespannen om wilgen te knotten ('t Heike, Kleine Dommel, de Waarden, weides nabij de natuurbegraafplaats), dennen, elzen en berken te verwijderen

(Heezerven, Strabrechtse Heide, Laarzen Pad en Somerenseweg) en houtsingels af te zetten (nabij de natuurbegraafplaats, Herbertusbossen, De Pan en De Plaetse). Het doel daarbij is vlinderplekken te creëren, heide vrij te zetten en laag struweel te laten ontwikkelen. Daarmee willen we biodiversiteit bevorderen. Wilgen en elzen kunnen weer opnieuw uitschieten. Veel projecten zijn langdurige projecten waarbij we elk jaar terug komen om een gedeelte aan te pakken. Op die wijze kunnen de verschillende natuurbewoners (waaronder insecten, schimmels, (korst)mossen, vogels etc.) zich aanpassen aan de nieuwe situatie.

Daarnaast werden voor enige particulieren, volgens traditie, werken verricht. Meestal werd dat uitgevoerd door de senioren van de werkgroep op woensdagen. Zo werden bij Chris van der Wurff de oudste knotwilgen van Heeze weer geknot.

Voor Brabants Landschap en de Amfibieënwerkgroep hebben we geholpen het pad-denscherp aan te brengen aan de Somerenseweg.

De nestkasten in de bomen van het terrein aan de Hodibalduslaan werden ook weer gecontroleerd en schoongemaakt.

Bij de nieuwe groentetuin van de woongemeenschap van Providentia zijn snoeiwerkzaamheden verricht.

Voor een proefproject van Brabants Landschap in het Heezerven (Olievlaas) zijn op zes plaatsen kleine talud-afgravingen verricht om onder andere zandbijen kans te geven zich in te graven in zandige taluds, gelegen aan de zonzijde overdag.

3.6.2 Publieksactiviteiten

Onder extreme weersomstandigheden werd geholpen bij de boomplantdag, waarbij de hoogste klassen van het basisonderwijs in Heeze, Leende en Sterksel bomen en struiken hebben aangeplant.

Tijdens de Strabrechtse Heidedag hebben we in de heidetuin drie stukken vergrasde heide geplagd om bezoekers de ontwikkeling te laten volgen in de toekomst (verschraling met onder andere ontwikkeling van heide en klokjesgentiaan).

De kinderactiviteit, berken en grove den verwijderen op de Strabrechtse Heide, ging door slechte weersomstandigheden niet door.

3.7 WERKGROEP MILIEU- EN LANDSCHAPSBEHOUD

Henk Groenemans

Als werkgroep zijn we in 2019 13 keer in de Sleutelbloem bij elkaar geweest om diverse onderwerpen te bespreken:

- Regulier overleg met de wethouder
- Kennismaking met de politieke partijen in de Sleutelbloem
- Dorpsraad Sterksel en Leende
- Brabants Burgerplatform
- Brabantse Milieu Federatie
- Wildzwijnenoverleg
- VIC in Sterksel
- Poort 43
- Poortmannen
- Herinrichting Tongelreep en de Oude Strijper Aa
- Aanpak wateroverlast in onze gemeente
- Beplanting randweg Bulders
- Openbaar groen in plan de Bulders
- Herinrichting Muggenberg
- Herontwikkeling Ginderover 58
- Herinrichting en beplanting Schoolstraat / Spoorlaan
- Centrumvisie Heeze
- Beemden Zuid
- Mogelijke verharding Kloosterlaan Sterksel
- Wadi Nieuwendijk
- Faunapassage Somerenseweg
- Verbeterplan varkenshouderij aan de Zegge
- Glyfosaatgebruik in onze gemeente
- Diverse kapvergunningen
- Bestrijding processierups

- Platform biodiversiteit
- Energietransitie in Heeze-Leende
- Omgevingswet
- Denktank duurzaamheid
- Workshop duurzaamheid de Bulders
- Actualisatie van de beschermde bomenlijst
- Operatie Steenbreek (beleid tegen wateroverlast)
- Plant van de week (artikelen in de Parel)

Verder zijn we 48 keer vertegenwoordigd geweest bij andere activiteiten buiten de Sleutelbloem, waaronder

- Gesprek met Mary Fiers over Groenfonds Brabant
- Notitie reikwijdte en detailniveau mestverwerking in Brabant
- BMF
- Zwijntafel
- Stichting Brabants Burgerplatform
- Wethouder de Win
- Waterschap in Boxtel
- Dorpsraad Sterksel
- Dorpsraad Leende
- Denktank Duurzaamheid
- VIC in Sterksel
- Vooroverleg omgevingsvisie

Nadere toelichting van enkele onderwerpen

3.7.1 Dorpsraad Sterksel

Bij de Dorpsraad Sterksel hebben wij onze bezorgdheid uitgesproken over de ontwikkelingen bij Poort 43 en het VIC.

3.7.2 VIC

Wij volgen nauwkeurig de ontwikkelingen van het VIC. We hebben een open brief geschreven naar de Provincie, de gemeente Heeze-Leende, en de WUR (Wageningen Universiteit & Research) met als doel te voorkomen dat een commerciële partij het bedrijf doorzet. Wij pleiten ervoor het bedrijf te saneren en te kijken of er alternatieve activiteiten mogelijk zijn, die niet schadelijk zijn voor de naastgelegen natuur.

3.7.3 Bestrijding Processierups

We hebben als werkgroep alle informatie die te vinden was gelezen en doorgespeeld naar de gemeente. Door heel veel te lezen over dit onderwerp ontdekten we dat alle bestrijdingsmethoden negatieve invloeden hebben op het milieu. Daarom is het voor de gemeente zeer moeilijk om een goede keuze te maken. De bevolking wil dat de gemeente iets doet aan de bestrijding.

3.7.4 Poort 43

Op Poort 43 bouwt Blue Sphere de grootste mestfabriek van Europa. Volgens Poort 43 hebben ze hiervoor alle vergunningen. Willen ze extra uitbreiden of de gebouwen veranderen ten opzichte van de verleende vergunningen, dan moeten de vergunningen aangepast worden. Ook hierover hebben wij een brief geschreven naar Poort 43 met een aantal vragen. Toen bleek dat er, anders dan ons voorgehouden was, met de bouw begonnen was zonder dat de vereiste vergunningen verleend waren, hebben wij de gemeente en de Provincie verzocht te handhaven.

3.7.5 De Bulders

De Randweg zal in 2020 voltooid worden. Bomen worden geplant en de bermen worden ingezaaid. Dit allemaal volgens het overleg dat we gevoerd hebben met de gemeente en Bulders Woningbouw BV.

Verder zijn we nu al betrokken geweest bij de herinrichting van de Muggenberg. Ook hier worden bomen gekapt en weer nieuwe aangeplant ter compensatie.

3.7.6 Omgevingswet

Het is de bedoeling dat de omgevingswet in 2021 wordt ingevoerd. Het IVN is vertegenwoordigd in het Brabants Burgerplatform. Omgekeerd is het Brabants Burgerplatform ook actief in onze werkgroep. Vanuit het Platform is een verhelderende presentatie gemaakt over de omgevingswet en de omgevingsvisies van rijk, provincie en een aantal gemeenten. Deze is te vinden op de site van IVN Heeze-Leende.

3.7.7 Overleg met de wethouder

Dit jaar hebben we één keer met de wethouder overlegd.

De volgende onderwerpen zijn besproken:

- Strabrechtspleintje
- Amfibieëntunnel Somerenseweg
- Verbreding A67 en de Somerenseweg
- Omgevingswet en Omgevingsvisie
- Het perceel op de hoek Muggenberg-Sandermannen
- Kapvergunningen
- Zandpaden
- De Bulders

- Processierupsbestrijding
- Varkens innovatie centrum (VIC)

Hierbij wil ik alle leden van onze werkgroep bedanken voor hun inzet (in totaal 483 uur). Het waren soms hectische tijden en we moesten regelmatig last minute in actie komen.

3.8 WERKGROEP SLEUTELBLOEM, BIBLIOTHEEK EN WINKEL

Loes Keijsper

3.8.1 Gebruik van de Sleutelbloem

In 2019 werd er veel gebruik gemaakt van de Sleutelbloem. Bijna alle werkgroepen komen er voor overleg, bijscholing of om cursus te geven, in totaal 163 keer door het IVN.

Op woensdag, behalve in de vakanties, is er open huis voor informatie en koffie drinken, en om nieuws en ervaringen over natuur en milieu uit te wisselen. Een belangrijk gesprekspunt was: "Hoe zal de natuur de droge zomers overleven?"

Boeken en tijdschriften worden uitgeleend, evenals materialen zoals loepen, boom-schijven, verrekijkers e.d.

Er is verkoop van zaden en we vullen weer zaadzakjes met zaden uit eigen tuin.

Technische problemen met microscopen, het kopieerapparaat of verlichting worden door Leo opgelost.

Twee weken waren er proeven voor de kinderen uit groep 7 of 8 van de scholen in het kader van project Eigen Dorp.

3.8.2 Nieuw

Dit jaar gebruikt de KBO de Sleutelbloem op woensdagen van twee tot vier uur, als ledenbinding.

Dank aan de vrijwilligers die de poets deden.

4 PR EN COMMUNICATIE

4.1 WERKGROEP PR & COMMUNICATIE

Ruud Krielaart

Het jaar 2019 was weer een actief jaar voor onze werkgroep. Belangrijke onderdelen waren het Groene Blaadje, de website, de digitale nieuwsbrief en de persberichten.

4.1.1 Het Groene Blaadje

Het Groene Blaadje werd ook dit jaar weer uitstekend verzorgd door eindredacteur Bart Jansen. Er verschenen drie edities van het blad, waarin 50 tekstbijdragen werden geleverd door 24 verschillende auteurs. Het totaal aantal pagina's was 56. Vooral in het herfst-winternummer waren veel nieuwe auteurs actief, waarmee het terecht een verenigingsblad genoemd kan worden.

4.1.2 Website

De website, waarvoor Anne Groenewegen verantwoordelijk was, heeft duidelijk bijgedragen aan een betere externe communicatie. Anne is er in geslaagd de website volledig up-to-date te houden en het geheel een overzichtelijke aanblik te geven. In 2019 hebben ongeveer 7700 bezoekers de website bezocht. Meer vrouwen dan mannen bezochten de site. De bezoekers zijn globaal te verdelen in twee gelijke groepen: de ene groep heeft een leeftijd tussen 55 en 65+ jaar en de andere tussen 18 en 55 jaar. De meeste bezoekers komen uit Nederland, waarvan 4000 uit Brabant. Opvallend is dat ruim 1500 bezoekers uit Noord- en Zuid-Holland kwamen. Ook vanuit het buitenland (30 verschillende landen) werd onze website bezocht. Opmerkelijk was dat er zelfs bezoekers uit Nigeria en Australië waren. Over het algemeen lag het aantal bezoekers onder de 100 per dag, maar er waren uitschieters naar boven zoals op zondag 18 augustus (Strabrechtse Heidedag).

4.1.3 Digitale nieuwsbrief

De digitale nieuwsbrief was juist meer op de interne communicatie gericht (eigen leden en donateurs), hoewel ook een aantal externe belangstellenden de brief ontvingen. In principe verschijnt de nieuwsbrief maandelijks. In 2019 zijn 11 nieuwsbrieven verschenen.

4.1.4 Persberichten

Ook de persberichten waren belangrijk voor de communicatie naar buiten. Met name de aankondigingen van de maandelijkse publiekswandelingen, de cursussen en de lezingen namen een aanzienlijk deel in beslag.

4.1.5 Lezingen

In 2019 zijn verschillende succesvolle lezingen gehouden. Vooral de lezing/filmavond van Cor Speek over de kraanvogels en van Pieter van Breugel over het liefdesleven van de insecten leverden een bomvolle zaal op in 't Perron. Ook voor de lezing over plastic soep, georganiseerd door de cursuswerkgroep, was veel belangstelling.

4.1.6 Samenwerking

Samen met PR-collega's in de regio Brabant ZuidOost blijft de werkgroep ook in 2020 actief bij het ontwikkelen van nieuwe ideeën op het gebied van PR & Communicatie. Uiteraard zal het jubileumjaar voor veel PR-activiteiten een aanknopingspunt zijn om onze vereniging te profileren.

5 BESTUUR

5.1 HET BESTUUR

5.1.1 Samenstelling bestuur

Het bestuur kende in 2019 maar één wijziging: na voltooiing van zijn twee termijnen werd Ivo Rothuizen in maart opgevolgd door Ben Pollmann.

De overige leden bleven in functie: Petra Leeuwestein-Verbeek als secretaris, Geert Engel als penningmeester en Ko Dousma als algemeen bestuurslid.

Het lijkt vooralsnog niet nodig om het bestuur uit te breiden tot het toegestane maximum aantal leden van zeven. Het is echter wel wenselijk om tot een uitbreiding met één lid te komen om de taken nog wat beter te verdelen. Dit zou bij voorkeur een vrouw moeten zijn om zo tot een betere man-vrouw-verhouding binnen het bestuur te komen.

5.1.2 Doelen voor 2019

1. Ledenbinding

Wij zijn nog steeds bezig nieuwe en momenteel niet-actieve leden binnen onze club te mobiliseren. Zo kunnen we samen onze schouders zetten onder al onze natuuractiviteiten. Daarom zoeken we speciaal nog leden, die in de werkgroep Evenementen & Ledenbinding willen plaatsnemen. De werkgroep Scholenwerk is eveneens op zoek naar een nieuwe coördinator.

2. Opzet jeugdafdeling

Er wordt nog steeds aan ideeën gewerkt om jongeren meer bij de natuur en het IVN-gebeuren te betrekken. Ons ideaal is een apart jeugd-IVN binnen onze afdeling van de grond te krijgen. Uit ervaringen van andere afdelingen blijkt dat het succes erg afhankelijk is van de beschikbaarheid van enthousiaste leiders. Momenteel hebben wij hiervoor geen mensen beschikbaar.

3. Ondersteuning werkgroepen

Op allerlei wijzen proberen wij bij te dragen aan het goed functioneren van de werkgroepen. Zowel op financieel gebied als door onze daadwerkelijke aanwezigheid en interesse. Ook stimuleren wij de samenwerking tussen de diverse werkgroepen. De "kruisbestuiving" onderling leidt tot betere resultaten per werkgroep en verhoogt de saamhorigheid. Elke bestuursvergadering wordt een werkgroep uitgenodigd voor een toelichting over hun activiteiten en tevens om na te gaan of en op welke wijze het bestuur voor ondersteuning kan zorgen.

4. Invulling vacatures

Het streven blijft om een volledig bestuur van 5 mensen van de grond te krijgen. Daarvoor worden bij voorkeur leden benaderd, die momenteel weinig actief zijn binnen onze vereniging. Desondanks blijft het een moeilijke klus om nieuwe gegadigden binnen te halen.

5. Viering 50 jarig jubileum

In 2020 bestaat onze vereniging 50 jaar. Dat is een groot feest waard, dat goed voorbereid dient te worden. Daarvoor hebben we een aparte commissie in het leven

geroepen, die al eind 2018 met haar taak begonnen is om er in 2020 een groot spektakel van te maken.

5.2 SAMENWERKING

5.2.1 Regio-overleg

Voorafgaand aan de vergadering van de Landelijke raad komen de bestuurders uit de regio Zuidoost-Brabant bijeen in het Regio-overleg. Zo kunnen wij tijdig reageren op de agenda van de Landelijke Raad, waar een afgevaardigde van ons steeds naar toe gaat. Als regio hebben we het afgelopen jaar onder meer nagedacht over hoe we als afdelingen meer met elkaar kunnen samenwerken. Zo kunnen successen worden uitgewisseld, kunnen werkgroepen hulpvragen inbrengen en kunnen afdelingsoverstijgende nieuwe initiatieven beter van de grond komen.

5.2.2 Vaste samenwerkingspartners

Daarnaast werken we samen met onze vaste partners: Staatsbosbeheer, met wie we samen de Strabrechtse Heidedag organiseren, en Brabants Landschap. Een nieuwe partner is Natuurbegraafplaats Schoorsveld, voor wie de fotowerkgroep de seizoenen op de begraafplaats vastlegt. Onze gidsen begeleiden vier maal per een wandeling over het terrein.

5.3 AFDELING HEEZE-LEENDE

5.3.1 Financiën

Hoewel de financiën pas tijdens de jaarvergadering worden besproken en naar wij hopen ook goedgekeurd, kunnen we wel enkele voorlopige conclusies trekken.

Exploitatie

Voor wat betreft onze reguliere exploitatie zijn de kosten/baten in 2019 ongeveer gelijk gebleven. Kosten die de exploitatie drukten waren de notariskosten voor de nieuwe statuten, de aanschaf van kleding en de mindere opbrengsten van het cursuswerk. Per 31 december was er een bedrag van bijna € 1000,- aan gelden die we nog moesten ontvangen

Activa

Er was een positief resultaat van onze beleggingen van 10%.

Resultaat

We sluiten 2019 met een positief resultaat, maar buiten de activa komt dit grotendeels ten goede van de sponsorgelden die we reeds ontvangen hebben.

Jubileumjaar

Het corresponderen met potentiële sponsors met daarbij dikwijls het invullen van ingewikkelde formulieren kostte veel tijd. Maar het heeft gebaat. We hebben al forse bijdragen ontvangen en ook nog toezeggingen voor flinke bedragen. Sommige sponsors zullen pas uitkeren wanneer we achteraf de exploitatie van het soortenjaar aan hen aanleveren.

Servicemodel / Overeenkomst met IVN Nederland inzake automatische incasso

In 2019 zijn we druk geweest om de incasso van de contributie door het landelijke bureau te realiseren. Het financiële deel van de ledenadministratie is daarmee ook overgedragen per 1 januari 2020. Hiervoor is een overeenkomst gesloten met het

landelijke bureau. De correspondentie hierover met de leden/donateurs heeft veel tijd gekost.

Per 31 december worden 70% van de contributies/donaties voortaan automatisch afgeschreven.

Zoals reeds 3 jaar geleden afgesproken in de ALV gaat met deze overdracht ook contributieverhoging gepaard. Leden betalen voortaan € 24,-.

5.3.2 Nieuwe OneDrive / mailaccounts

In augustus hebben alle werkgroepcoördinatoren en bestuursleden de beschikking gekregen over een nieuw emailadres: ???@ivnheezeleende.nl. Bij dit emailadres hoort ook een opslagcapaciteit van 1Tb in de OneDrive. Grote voordeel hiervan is dat de privé-emailadressen niet meer gebruikt hoeven te worden en bij de overgang naar een nieuwe coördinator het mailadres meegaat. In de OneDrive worden alle IVN- documenten opgeslagen en deze zijn altijd en overal toegankelijk. Onze databaseheerder heeft toegang tot alle data.

5.3.3 Sleutelbloem

De gemeente is voornemens twee gymzalen te gaan slopen, respectievelijk aan de Spoorlaan en aan het Strabrecht, aangrenzend aan ons verenigingsgebouw. Dat kan consequenties hebben voor onze Sleutelbloem. In plaats van de genoemde gymzalen zal er dan één nieuwe verrijzen. Dat is de gemeente ondertussen al jaren van plan, al is er nu wel enige activiteit waargenomen. Bedoeling is om dit uitgebreid met de verantwoordelijken in de gemeente door te nemen en na te denken over mogelijke nieuwe locaties.

5.3.4 Huishoudelijk reglement

Na de wijziging van de statuten eind 2018 heeft de statutencommissie een voorstel voor aanpassing van het oude huishoudelijk reglement gemaakt. Dit nieuwe huishoudelijk reglement is op de Algemene Ledenvergadering van maart 2019 goedgekeurd.

5.3.5 Ledenactiviteiten

Nieuwjaarswandeling

Zondag 6 januari was het weer zover: de traditionele nieuwjaarswandeling. Eerst elkaar alle goeds toewensen voor het nieuwe jaar en even bijpraten, en dan op pad met zo'n 25 IVN-ers. Onder leiding van Harrie van Litsenburg werd het gebruikelijke parcours afgelegd: via het "boterpaadje" naar de Rul en dan naar de Plaetse, met een moment van aandacht voor onze overledenen. Vervolgens over het nieuwe fietspad langs de Strabrechtse heide weer terug naar de Sleutelbloem, waar de heerlijke geuren van de glühwein al naar buiten kwamen. Tijd voor een dronk op een groen Nieuwjaar, en daarna weer gezellig verder praten. Een hartverwarmend begin van 2019.

Ledenuitstapje

Daar stonden ze dan, die 22^e juni, 24 IVN-ers zonder hoogtevrees, klaar om te vertrekken naar de 'grote afgrond'. Het bleek de Peelrandbreuk bij Uden te zijn. Eerst werd er een wandeling gemaakt door het stuifzandcomplex van Bedaf: een eldorado voor iedereen die goede herinneringen heeft aan zijn eigen zandbak van vroeger. Na de koffie met gebak, om te bekomen van alle klauterpartijen, ging het weer verder, naar de wijstgronden waar de hoog gelegen delen met grofkorrelig zand en grind juist nat zijn en de laag gelegen delen met fijnkorrelig slecht doorlaatbaar zand droog. Na de lunch werd nog een bezoek gebracht aan de Maashorst, met hoge zanddelen en enkele poelen in de laagtes. Tot slot nog napraten over de dag met een hapje en een drankje, en toen weer naar huis (of de jaarlijkse Chinees). Een zeer geslaagde dag!

Geert en Annette, bedankt voor het organiseren; Corrie en Leo, bedankt voor alle uitleg: de natuureducatie was duidelijk aanwezig.

Jubileum 2020

Eind 2018 is een jubileumcommissie begonnen met een verkenning van mogelijke jubileumactiviteiten, niet alleen voor de eigen leden, maar voor alle inwoners van de gemeente Heeze-Leende. Gestreefd werd naar een spreiding van activiteiten over het hele jaar, met een feestelijke receptie rond de oprichtingsdatum.

De herinrichting van het beekdal van de Kleine Dommel in de afgelopen jaren was voor de commissie aanleiding om het jubileumjaar 2020 te maken tot een 1000-soortenjaar, waarin de flora en fauna in dit beekdal beschreven zal worden, in samenwerking met gebiedseigenaren als Staatsbosbeheer, Brabants Landschap en Waterschap De Dommel. Naast de eigen werkgroepen worden ook externe specialisten gevraagd mee te werken aan inventarisaties. De Strabrechtse Heidedag wordt 1000-

soortendag, het hoogtepunt van het 1000-soortenjaar waarop de eerste resultaten aan het publiek bekend gemaakt zullen worden.

Begin januari vindt de opening van het jubileumjaar plaats, met een avond voor de hele gemeente in Dorpshuis 't Perron. De receptie staat gepland op 4 april in Kapellerput, met na afloop het planten van speciale jubileumbomen voor de IVN-ers die dan 50 jaar lid zijn. Voorafgaand aan de receptie wordt een herdenkingsboom geplant bij de Strijper Aa in Leenderstrijp, waar IVN Heeze-Leende 50 jaar geleden werd opgericht, als reactie op het recht trekken van deze toen nog meanderende beek.

Daarnaast komen er excursies in het projectgebied, cursussen, speciale activiteiten voor kinderen, een drie-dorpenfietstocht, fototentoonstelling, workshop voor inventariseerders, ... en – uiteraard – een extra feestelijk ledenuitstapje.

IVN Heeze-Leende is helemaal klaar voor het jubileum!

6 BEREIKMETING

IVN Heeze-Leende organiseert elk jaar opnieuw tal van activiteiten. Wanneer je de cijfers hieronder bekijkt (totalen), krijg je een indruk van het bereik van onze afdeling. Onderstaand overzicht geeft een indicatief beeld. Cijfers zeggen immers niet alles. Desalniettemin maakt het zichtbaar wie we zijn en wat we allemaal doen.

Activiteiten	Type activiteit	Aantal dagdelen /keren	Deel- nemers IVN	Externe deel- nemers	Toelichting/opmerkingen
Cursussen	Natuurcursus	14	140	154	
Jeugdactiviteiten inclusief onderwijs	Basisonderwijs (verschillende projecten)	8	114	1612	Leerlingen, leerkrachten, ouders, etc.
	Jeugdactiviteiten Incidenteel	3	22	76	
	Project Eigen Dorp	1	23	133	
	Boomfeestdag	1	15	155	
Excursies	Publiekswandelingen	11		247	o.l.v. enkele IVN-gidsen
	Kapellerput	13		155	o.l.v. enkele IVN-gidsen
	Schoorsveld	4	12	83	
	Wandelingen op verzoek	3		50	o.l.v. enkele IVN-gidsen
Natuurbeheer	<i>Inventarisatie/monito- ring</i>				
	Werkgroep Gentiaan- blauwtje	2	8		
	Florawerkgroep	14	70		
	Amfibieënwerkgroep	35	105		
	Vogelwerkgroep	25	257		
	Bomenwerkgroep	11	55		
	Werkgroep Fotografie	8	88		
	<i>Landschapsbeheer</i>				
	Landschapsbeheer	1	4		Afgravingen t.b.v. proef- project Brabants Land- schap
	Knotploeg (Brabants Landschap, Staatsbosbe- heer)	14	156		
	Knotten bij particulieren	1	6		
	Snoeiwerk groentetuin	1	2		
Overige activiteiten	Deelname activiteit met andere organisatie	1	50	2500	Strabrechtse Heidedag
	Paddenscherp	59	12	7	Per ochtend 2 vrijwilligers
	Fotografie Schoorsveld	2	18		Plus individueel

	Fotografie bij activiteiten	3	3		
	Lezingen	3	175	100	
	Natuurkoffer voor ouderen	4		200	4 zorginstellingen
Nieuwsverspreiding via interne kanalen	Nieuwsbrief	11	220	55	Digitaal
	Afdelingsblad	4	220	400	3 plus jaarverslag
	Website			7700	Hits